

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lipca 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kwaśniewski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gersdorf

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa H. M.

przeciwko A. K. o uznanie wypowiedzenia zmieniającego za bezskuteczne,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Spółecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 lipca 2009 r.,

skargi powoda o wznowienie postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2006 r.,

odrzuca skargę.

Uzasadnienie

Prawomocnym wyrokiem z dnia 25 października 2005 r., Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację powoda H. M. od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30 czerwca 2005 r., zasądając od powoda na rzecz strony pozwanej, A. H. /../ kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą.

W piśmie nazwanym „Kasacją”, reprezentujący powoda radca prawny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu zarzucając, mające istotny wpływ na wynik sprawy, naruszenie przepisów postępowania (art. 378 § 1 k.p.c., art. 382 k.p.c. i art. 382 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. przez „nierozpoznanie wszystkich zarzutów apelacyjnych powoda, przez nieuwzględnienie całości materiału

dowodowego zgromadzonego w postępowaniu w pierwszej instancji” i „przez zaakceptowanie dowolnej oceny wyjaśnień pozwanego co do ustalenia dodatku wyrównawczego, bez wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego i z pominięciem dowodów potwierdzających je”). Ponadto zarzucił „błędą wykładnię i niewłaściwe zastosowanie” art. 39 k.p. i art. 5 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz.U. Nr 90, poz. 844 ze zm.) „poprzez przyjęcie jako możliwości dokonania wypowiedzenia zmieniającego w treści jak załączone do akt sprawy” i poprzez „nieprawidłowe wskazanie dodatku wyrównawczego”. Skarżący wniósł o przyjęcie „kasacji” do rozpoznania „z uwagi na to, że nie jest oczywiście bezzasadna, gdyż zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo”. Zdaniem skarżącego, owa oczywistość „wynika z ilości i skali uchybień regułom postępowania, jak i przepisom prawa materialnego, których dopuścił się Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie. W szczególności przez nie rozpoznanie wszystkich zarzutów apelacji, Sąd ten faktycznie zniweczył w tym zakresie konstytucyjne prawo powoda do poddania jego sprawy pod osąd drugiej instancji sądowej choćby poprzez fakt, że Sąd Okręgowy w treści orzeczenia podaje iż sprawa miała charakter przywrócenia do pracy choć powód wnosił jedynie o uznanie wypowiedzenia zmieniającego za bezskuteczne.”

Sąd Najwyższy postanowieniem z 4 lipca 2006 r., II PK 40/06 – na podstawie art. 398⁴ § 1 pkt 3 w związku z art. 398⁶ § 2 i § 3 k.p.c. – odrzucił skargę kasacyjną wniesioną w imieniu powoda od powyższego wyroku Sądu Okręgowego.

W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Najwyższy stwierdził w pierwszym rzędzie, że pełnomocnik powoda błędnie oznaczył wniesiony środek zaskarżenia jako kasację oraz jako jego podstawę prawną powołał przepisy art. 393¹³ § 1 i 393¹⁹ k.p.c. uchylone z dniem 6 lutego 2006 r. Tymczasem zaskarżony wyrok został wydany po dniu 6 lutego 2005 r., a więc stosownie do art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98) uchylone przepisy dotyczące kasacji, w ich brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie tej ustawy, nie mają w sprawie zastosowania. Wprowadzenie do systemu postępowania cywilnego skargi kasacyjnej jako szczególnego środka

odwoławczego (art. 1 pkt 13 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych) z dniem 6 lutego 2005 r. spowodowało, że określone w obecnie obowiązującym art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej różnią się od tych, które – stosownie do art. 393 k.p.c. – pozwalały Sądowi Najwyższemu na odmowę przyjęcia kasacji. Wykazanie w kasacji, że nie jest ona „oczywiście bezzasadna” a zaskarżone orzeczenie „oczywiście narusza prawo” realizowało wymaganie z dawnego art. 393³ § 1 pkt 3 k.p.c., jeśli było poparte stosownym wywodem prawnym. Wymaganie to nie było tożsame z wymaganiami art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c., w jego brzmieniu aktualnie obowiązującym, czyli powinnością uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ze względu na istnienie chociażby jednej z przyczyn określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy uznał że autor „kasacji”, poza ogólnikowymi stwierdzeniami własnej oceny, nie przedstawił żadnych argumentów prawnych, które tę ocenę uzasadniałyby.

W dniu 9 października 2008 r. powód wniósł osobiście sporządzoną skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Najwyższego z 4 lipca 2006 r. o odrzuceniu skargi kasacyjnej, powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 lipca 2008 r., SK 40/07 jako podstawę wznowienia postępowania. Pismo powyższe zostało zwrócone zarządzeniem z 21 października 2008 r., II PO 9/08, wydanym na podstawie art. 130 § 5 k.p.c. w związku z art. 87¹ k.p.c. Zarządzenie o zwrocie pisma zostało doręczone powodowi 31 października 2008 r.

W dniu 7 listopada 2008 r. pełnomocnik powoda będący radcą prawnym wniósł skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Najwyższego z 4 lipca 2006 r., II PK 40/06, o odrzuceniu skargi kasacyjnej.

Skarżący wniósł o:

- 1) przywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania;
- 2) wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2006 r., II PK 40/06 oraz o uchylenie tego

postanowienia i przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 25 października 2005 r.;

- 3) o uchylenie tego wyroku przez uwzględnienie skargi kasacyjnej zgodnie z treścią jej żądania i uzasadnienia;
- 4) o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu;
- 5) o zwolnienie powoda od ponoszenia kosztów sądowych.

Wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania został uzasadniony tym, że powód wniósł tę skargę samodzielnie, bez kontaktu z kancelarią radcy prawnego, po uzyskaniu informacji opublikowanej w gazecie o wydaniu przez Trybunał Konstytucyjny wyroku w sprawie SK 40/07, nie mając wiedzy ani świadomości, że w postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania przed Sądem Najwyższym również obowiązuje przymus adwokacko-radcowski, a powodowi nie udało się odnaleźć żadnego opublikowanego orzeczenia sądowego, z którego wynikałoby, że w postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania obowiązuje przymus adwokacko-radcowski.

Powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 1 lipca 2008 r., SK 40/07, OTK-A 2008 nr 6, poz. 101, skarżący stwierdził, że: „W związku z powyższym na podstawie art. 401¹ k.p.c. w zw. z art. 399 § 2 k.p.c. i w zw. z art. 405 oraz art. 407 § 2 k.p.c. wniesienie niniejszej skargi jest uzasadnione, gdyż zachodzi podstawa do jej wniesienia”. Jest to w tej skardze jedyne uzasadnienie jej podstawy i wniosków dotyczących wznowienia postępowania.

Postanowieniem z dnia 22 stycznia 2009 r. Sąd Najwyższy przywrócił powodowi termin do złożenia skargi o wznowienie postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2006 r., II PK 40/06 (pkt 1.); zwolnił powoda od kosztów sądowych częściowo, a mianowicie od opłaty od skargi o wznowienie postępowania ponad kwotę 2.000 (dwa tysiące) złotych i oddalił wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych w pozostałej części (pkt 2.).

Rozpoznając skargę o wznowienie postępowania Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jedyną powołaną w skardze podstawę wznowienia postępowania stanowi art. 401¹ k.p.c. stosownie do którego: „Można żądać wznowienia postępowania również w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie”.

Uzasadnienie powołanej podstawy skargi polega wyłącznie na wskazaniu na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 lipca 2008 r. SK 40/07 i twierdzeniu, że wyrok ten stwarza podstawę uchylenia zaskarżonego skargą postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2006 r. II PK 40/06. Skarga nie zawiera wyjaśnienia powyższego twierdzenia, nie wyjaśnia zasugerowanego związku pomiędzy obu wskazanymi orzeczeniami.

Twierdzenie skarżącego jakoby zachodziła w sprawie podstawa wznowienia postępowania określona w art. 401¹ k.p.c. jest twierdzeniem błędnym. Zaskarżone postanowienie nie opiera się na art. 398⁶ § 2 i 3 w związku z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c., w zakresie który został uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 1 lipca 2008 r. SK 40/-7 orzekł, że art. 398⁶ § 2 i 3 w związku z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. w zakresie, w jakim przewiduje odrzucenie – bez wezwania do usunięcia braków – skargi kasacyjnej niespełniającej wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c., jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 2 Konstytucji. Stwierdzona w ten sposób niezgodność wskazanych przepisów z Konstytucją ma wyraźnie znaczenie zakresowe, dotyczy sankcji odrzucenia wadliwej skargi kasacyjnej wyłącznie z powodu jej braku formalnego – niespełnienia wymagań określonych w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. Nie może tu chodzić o inaczej rozumiany brak skargi kasacyjnej – z pominięciem jego bezpośredniego znaczenia formalnego. W wyroku Trybunału Konstytucyjnego mowa jest bowiem o takich brakach które mogą być usunięte na skutek wezwania do usunięcia braków. Tego rodzaju procedury oczywiście nie stosuje się w razie stwierdzenia merytorycznej wadliwości skargi kasacyjnej, gdy

zawiera ona wymagany wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i przedstawia uzasadnienie tego wniosku, tyle tylko, że jest ono merytorycznie niewłaściwe, nieprzekonujące, nie podające przyczyn ustawowo istotnych dla orzeczenia o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania i z tego powodu – nie zostaje uwzględniony. Właśnie taka sytuacja miała miejsce w sprawie III PK 40/06 zakończonej postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2006 r. Odrzucona tym postanowieniem skarga kasacyjna zawierała wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania i zawierała jego uzasadnienie, jednakże – jak to ocenił Sąd Najwyższy – niedobre bo nawet nie odwołujące się do określonych w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierało tylko twierdzenia ocenne skarżącego niepoparte argumentacją prawną. Tak przedstawiony wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie był zasadny – strona nie wykazała, że zachodzą ustawowo określone przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania. Tego rodzaju – merytoryczne - wadliwości skargi w zakresie wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania nie podlegają naprawie w procedurze wezwania do usunięcia braków, o których jest mowa w wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Sąd nie może, w ramach badania zachowania wymagań formalnych skargi kasacyjnej wpływać na należące do strony uprawnienie do wniesienia skargi w określonym zakresie, na określonych podstawach i z określonych przyczyn; wszystko to jest przynależne do statusu procesowego stron, do ich wyłącznej dyspozycji.

Orzeczenie o odrzuceniu skargi kasacyjnej (a nie o odmowie przyjęcia skargi) było stosowane w takich wypadkach, w których pomimo spełnienia formalnych wymagań konstrukcyjnych skargi, zawarte w niej uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie odpowiadało minimalnie nawet określonym standardom poziomemu wymaganego od profesjonalnych pełnomocników (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II PK 302/07, LEX nr 452475, z dnia 8 stycznia 2008 r., II UZ 40/07, LEX nr 442665, z dnia 29 listopada 2006 r. II PK 213/06, LEX nr 317809, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4, poz.75, z dnia 20 października 2005 r., II CZ 89/05, Biuletyn Sądu Najwyższego 2005, nr 12, poz. 9). Ponieważ zaskarżone postanowienie nie zostało oparte na niekonstytucyjnym zakresie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. w związku z art. 398⁴ §

1 pkt 3 k.p.c., stwierdzonym w wyroku SK 40/07, to nie można uznać, że występuje w niniejszej sprawie podstawa wznowienia oparta na przepisie art. 401¹ k.p.c.

Stwierdzenie braku ustawowej podstawy wznowienia postępowania prowadzi do odrzucenia skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2003 r., II CO 10/03, Lex nr 377064). Skarga o wznowienie podlega bowiem odrzuceniu w trybie art. 410 § 1 k.p.c., jeżeli w okolicznościach konkretnej sprawy podnoszona podstawa wznowienia nie zostanie przez sąd stwierdzona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2005 r., IV CO 6/05, Biuletyn Sądu Najwyższego 2005 nr 9, poz. 14). Dla przyjęcia, że skarga opiera się na ustawowej podstawie wznowienia, nie wystarcza samo sformułowanie przez skarżącego zarzutów w sposób odpowiadający ustawowo określonym podstawom wznowienia, jeżeli z uzasadnienia skargi wynika, iż podnoszona podstawa nie zachodzi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 1968 r., I CZ 122/67, OSNCP 1968 nr 8-9, poz. 154; z dnia 28 października 1981 r., I CO 5/81, OSNCP 1982 nr 5-6, poz. 77; z dnia 30 maja 1996 r., I CRN 101/95, OSNK 1996 nr 10, poz. 138; z dnia 26 marca 1999 r., III AO 5/99, OSNAPiUS 2000 nr 14, poz. 564; z dnia 28 października 1999 r., II UKN 174/99, OSNAPiUS 2001 nr 4, poz. 133 i z dnia 16 maja 2007 r., III CSK 56/07, Lex nr 334985).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy stosownie do art. 410 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji postanowienia.